

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

VOORZITTER VAN DE DERDE KAMER

ARREST

nr. S/2013/0154 van 4 juni 2013

in de zaak 1213/0305/SA/3/0295

In zake: de heer **Geert STANDAERT**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Koen GEELEN en Wouter MOONEN
kantoor houdende te 3500 Hasselt, Gouverneur Roppesingel 131
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
departement RWO, afdeling Limburg

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Christian LEMACHE
kantoor houdende te 3800 Sint-Truiden, Tongersesteenweg 60
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij:* de nv **LIMBURG WIN(D)T**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Peter FLAMEY en Pieter Jan VERVOORT
kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 11 januari 2013, geregulariseerd met een aangetekende brief van 1 februari 2013, de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO, afdeling Limburg van 26 november 2012, waarbij aan de tussenkomen partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een windpark bestaande uit 4 windturbines, 3 middenspanningscabines en het bijhorende kabeltracé ter aansluiting van de windturbines op de middenspanningscabines.

De bestreden beslissing heeft betrekking op de percelen gelegen te 3520 Zonhoven, Blookstraat zn / Kolverenschansweg zn en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, nummers 706B, 798B, 800B, 831, 833, 897 en 914G.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De repliek van de tussenkomende partij betreffende de vordering tot schorsing is vervat in haar verzoekschrift tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare zitting van 28 mei 2013, waar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Chris SCHIJNS die loco advocaten Koen GEELEN en Wouter MOONEN verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Andy BEELEN die loco advocaat Christian LEMACHE verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Pieter Jan VERVOORT die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. TUSSENKOMST

De nv LIMBURG WIN(D)T verzoekt met een aangetekende brief van 3 april 2013 om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft met een beschikking van 16 april 2013 de tussenkomende partij toegelaten tot de debatten betreffende het ingestelde beroep tot schorsing en vernietiging tussen te komen.

Een uitspraak over de ontvankelijkheid van de tussenkomst is evenwel slechts aan de orde wanneer de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

IV. FEITEN

Op 28 juni 2012 (datum van de verklaring van volledigheid) dient de tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van een windpark bestaande uit 4 windturbines, 3 middenspanningscabines en het bijhorende kabeltracé ter aansluiting van de windturbines op de middenspanningscabines”*.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 3 april 1979 vastgestelde gewestplan ‘Hasselt-Genk’, gelegen in agrarisch gebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

De percelen zijn niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet-vervallen verkaveling.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 14 juli 2012 tot en met 12 augustus 2012, worden zeven bezwaarschriften ingediend. Tevens werden 47 bezwaarschriften ingediend bij de provincie Limburg, deze werden evenwel onontvankelijk verklaard door de gemeente Zonhoven, daar deze niet gericht werden aan de juiste instantie.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling brengt op 3 juli 2012 een ongunstig advies uit.

Het Agentschap voor Natuur en Bos, afdeling Limburg brengt op 6 juli 2012 een ongunstig advies uit.

De dienst Water en Domeinen van de provincie Limburg brengt op 31 juli 2012 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

De Federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer brengt op 10 augustus 2012 een voorwaardelijk gunstig advies uit voor drie turbines en een ongunstig advies voor één turbine (WT-03).

Infrax brengt op 28 augustus 2012 een gunstig advies uit.

Het agentschap Wegen en Verkeer, afdeling Limburg brengt op 12 september 2012 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Vlaams Energieagentschap brengt op 26 oktober 2012 een ongunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Houthalen-Helchteren verleent op 31 juli 2012 een ongunstig advies.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven verleent op 17 september 2012 een ongunstig advies.

De verwerende partij beslist op 26 november 2012 een stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden. De verwerende partij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

In toepassing van de Vlaamse codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000, en latere wijzigingen, betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingaanvragen, is de aanvraag onderworpen aan een openbaar onderzoek.

De aanvraag is verzonden naar de gemeente ZONHOVEN voor de organisatie van het openbaar onderzoek. Er werden zeven bezwaren ingediend. De bezwaren handelen over:

- *Bezwaren over de gevoerde procedure met betrekking tot het openbaar onderzoek. Het project werd niet op voorhand gecommuniceerd aan de bewoners;*
- *Het windmolenpark is strijdig met het ruimtelijk structuurplan van de gemeente Zonhoven. Het landbouwgebied is gelegen binnen de vallei van de Laambeek, die rijk is aan kleine landschapselementen en de kenmerken heeft van een coulissenlandschap. De percelering is onregelmatig van vorm en klein van kavelgrootte. De begroeiing aan de rand van de percelen geeft hierdoor een zeker gesloten maar boeiend karakter aan het landschap. Dit karakter dient maximaal*

behouden te blijven. Het betreft bovendien een landschappelijk waardevol agrarisch gebied, grenzend aan natuurgebied en een droge natuurverbinding geselecteerd door het Provinciaal Structuurplan Limburg. Door de bouw en exploitatie van de windturbines wordt een te grote (visuele) impact op dit landschap veroorzaakt;

- *Overlast voor de omwonenden door geluidshinder en slagschaduw veroorzaakt door de turbines;*
- *Tijdens de werken kan de plaatselijke visclub slecht bereikt worden;*
- *Door gebruik van bemaling bij aanleg van de fundering van de windmolen wordt het grondwaterniveau verlaagd hetgeen een negatief effect heeft op de fauna en flora in de buurt;*
- *Er wordt geen toelating verleend door de eigenares om werken uit te voeren op haar eigendom aan de Koiverenschans nr. 782;*
- *Aantasting van de oude schans uit 1604;*
- *Negatieve effecten voor de avifauna door aanvaringen tussen vogels en windturbines, reeën worden door de plaatsing van windturbines verdreven; De aanvraag is niet verenigbaar met de gewestplanbestemming natuurgebied; Overdraaiende wieken over percelen die effectief erkend zijn en opgenomen in het goedgekeurd beheerplan van het natuurreservaat 'De Koiveren' zijn een schending van artikel 35 van het natuurbehoudsdecreet; De passende beoordeling die werd bijgebracht in het kader van de natuurtoets is ontoereikend;*
- *Stofdeeltjes van de afvalverbrandingsoven op het industrieterrein Houthalen worden door de turbines verder geblazen naar Zonhoven;*
- *Gevaar voor de veiligheid door afbrekende wieken, op hol geslagen windturbines, stabiliteit, enz.;*
- *Waardevermindering van de eigendommen;*
- *Het project wordt rendabeler voorgesteld dan het in werkelijkheid is;*
- *Het gebied is niet opgenomen in de beleidsvisie voor windturbineprojecten van de Provincie Limburg en zou volgens een studie zelfs best uit te sluiten zijn;*
- *Er werd geen milieueffectrapport bij de vergunningsaanvraag gevoegd waardoor de vergunningsaanvraag van rechtswege onvolledig is;*
- *Er werd niet de juiste procedure gevolgd om het advies van Defensie te bekomen, de inhoud van de concrete aanvraag werd niet aan het dossier toegevoegd zodat het onduidelijk is wat men heeft aangevraagd en of dit conform de voorgeschreven procedure is verlopen;*
- *Schending van art. 4.3.5 §3 VCRO: een stedenbouwkundige vergunning voor de constructies kan pas worden afgeleverd zodra er een stedenbouwkundige vergunning is verleend voor de wegeniswerken. De aangeduide wegeniswerken werden evenwel niet aangevraagd;*

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

- *De procedure werd gevoerd conform de voorwaarden die in de vigerende wetgeving werd opgenomen. Het bezwaar wordt niet weerhouden;*
- *Voor de weerlegging van de bezwaren met betrekking tot de landschappelijke impact wordt verwezen naar de titel 'Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening' (ok Infra). Het bezwaar wordt niet weerhouden;*
- *De oorzaak van het voortgebrachte geluid is tweevoudig. Het wordt vooral gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator. Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende*

schaduw. Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende de vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de actualisatie van voormelde besluiten aan de evolutie van de techniek (B.S. 31 maart 2012) legt nieuwe sectorale voorwaarden voor windturbines op. Voor industriegebieden geldt een afwijking van maximum 30 uur/jaar effectieve slagschaduw voor slagschaduwgevoelige objecten gelegen op industriegebieden en tijdens het weekend geen slagschaduwgevoelige receptoren gelegen op industriegebied. De initiatiefnemers stellen alles in het werk om het geluidsniveau en de impact van slagschaduw te reduceren tot een niveau waarbij de hinder voor de omgeving zoveel mogelijk wordt vermeden. De mogelijke maatregelen aan de bron worden genomen om de geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, en dergelijke meer. Ten aanzien van slagschaduw dienen projectontwikkelaars de nodige maatregelen te treffen zoals het installeren van schaduwdetectiesystemen, Het bezwaar wordt niet weerhouden;

- *In het bezwaar wordt niet aangetoond in welke mate de bedoelde visclub minder goed bereikbaar zou worden. In elk geval wordt niet gesteld dat de toegang onmogelijk wordt gemaakt, de werken hebben bovendien een tijdelijk karakter. Het bezwaar wordt niet weerhouden;*
- *De aanleg van de ondergrondse fundering kan eventueel een bronbemaling met zich meebrengen. Indien men van plan is te bemalen moet minstens een melding volgens VlareM (klasse 3) van de activiteit gebeuren. Ze kan evenwel vergunningsplichtig zijn en zelfs MER-plichtig naargelang de ligging en het debiet per dag. Voor bronbemalingen moet voldaan worden aan de sectorale voorschriften voor subrubriek 53.2 (art. 5.53.6.1 1 van VlareM II). Met betrekking tot de lozing van het bemalingwater verwijzen we eveneens naar VlareM II art. 6.2.2.1.2 §5 namelijk dat niet verontreinigd bemalingwater bij voorkeur opnieuw in de bodem gebracht wordt. Wanneer het in de bodem brengen redelijkerwijze niet mogelijk is, moet dit niet-verontreinigd bemalingwater geloosd worden in een oppervlaktewater of een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater. Het lozen in de openbare riolering is slechts toegestaan wanneer het conform de beste beschikbare technieken niet mogelijk is zich op een andere manier van dit water te ontdoen. Het bezwaar wordt niet weerhouden;*
- *Het bezwaar is gegrond, maar niet relevant voor de aanvraag. De toestemming van de eigenaar is noodzakelijk voor de uitvoer van de werken kan plaatsvinden, in dit geval een gedeelte van de weg en als toegang tot WT-01. In art. 11.7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16/07/2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is, werd evenwel opgenomen dat een stedenbouwkundige vergunning niet nodig is voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang. in artikel 2, 4° van het besluit van de Vlaamse Regering van 20/07/2012 met betrekking tot de werken van algemeen belang worden de installaties voor de productie van elektriciteit opgenomen, waaronder ook de windturbines moeten worden begrepen. De aangevraagde windturbines zijn daardoor te beschouwen als installaties van algemeen belang. Voor de strikt noodzakelijke toegang naar de turbines is bijgevolg geen stedenbouwkundige vergunning vereist waardoor er gemakkelijk een alternatief voor de toegang kan worden onderzocht;*
- *Voor de beoordeling van het effect van de turbines op de Kolverenschans wordt verwezen naar het aanvullend advies van Onroerend Erfgoed van 17/09/2012 (zie*

bijlage). In dit advies wordt gesteld dat voor een windturbine aan de Kolverenschans gunstig kan geadviseerd worden indien de locatie van de windmolen en bijhorende constructies als elektriciteitscabines en toegangswegen buiten de afbakening van de bescherming wordt verschoven en indien Onroerend Erfgoed de nodige garanties krijgt dat ook tijdens de bouw van de windmolen (bijvoorbeeld door werfwegen en werfzones) er niet wordt geraakt aan de percelen binnen de afbakening. Op 10/10/2012 werd door de aanvrager een nieuwe aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning ingediend voor turbine WT-02, de inplanting van de turbine werd in overleg met Onroerend Erfgoed verplaatst tot buiten de afbakening van de Kolverenschans. Deze aanvraag werd door Onroerend Erfgoed voor de discipline archeologie voorwaardelijk gunstig beoordeeld in het advies van 19/11/2012. Door indiening van de nieuwe aanvraag voor de gewijzigde inplanting van WT-02 verzaakt de aanvrager feitelijk aan deze turbine, waardoor het bezwaar zonder voorwerp wordt;

- De aanvraag is niet gelegen in de gewestplanbestemming natuurgebied. De verbodsbepalingen i.a.v. natuurreservaten in art. 35 §2 van het Natuurdecreet lijken in dit geval ook niet zo maar toe te passen. Art. 35 spreekt immers over verboden activiteiten binnen natuurreservaten. Het plaatsen van constructies en wieken van een turbine buiten het reservaat die over het reservaat draaien lijken daar niet onder te vallen. In het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos Limburg (ANB) van 06/07/2012 (zie bijlage) wordt evenmin melding gemaakt van een schending van artikel 35 van het natuurbehoudsdecreet zodat de vergunningverlenende overheid er in alle redelijkheid kan van uitgaan dat het natuurbehoudsdecreet niet wordt geschonden. Met betrekking tot de passende beoordeling stelt ANB dat op dit ogenblik een aantal wetenschappelijke gegevens ontbreken en dat de berekening van mogelijke aanvaringsslachtoffers geen antwoord geeft op de invloed van het project op de 'staat van instandhouding'. De zone waarin de windturbines worden gepland ligt volgens ANB ecologisch 'zeer moeilijk' en hiervoor kan op korte termijn geen uitsluitel worden gegeven. Zij is van oordeel dat uit monitoring moet blijken welke soorten effectief van het vliegruim gebruik maken in ruimte en tijd voor er potentiële investeringen worden gedaan en besluit tot een ongunstig advies omwille van het voorzorgsprincipe, Het negatieve advies van ANB is bijgevolg niet zozeer gericht tegen de passende beoordeling die door de aanvrager over het gebied werd gemaakt, maar is eerder ingegeven door onzekerheid omwille van het ontbreken van wetenschappelijke gegevens. Het projectgebied is bovendien niet gelegen in SBZ-gebied, maar ligt op bijna 500 m ten oosten van het SBZ-V 'Het Vijvercomplex van Midden-Limburg'. Het deelgebied Kolveren is onderdeel van het erkend reservaat Laambeekvallei. Limburgs Landschap vzw is beheerder van diverse terreinen in het gebied waardoor verwacht mag worden dat zij over een grotere terreinkennis beschikken. Limburgs Landschap heeft op 9 mei 2012 een positief advies uitgebracht over de aanvraag (zie bijlage). Volgens de vzw hebben de geplande windmolens de minste impact op het terrein: geen nadelige gevolgen op vegetaties en laag bij de grond levende fauna-elementen. Daarnaast hebben de turbines een maatschappelijke functie en leveren ze voor de vzw een financiële bijdrage waardoor de doelstelling kan worden gerealiseerd om de grote gebieden, vijvergebied en heidegebieden van het plateau, met elkaar te verbinden. De financiële middelen kunnen worden gebruikt om landbouwgronden aan te kopen en te beheren in functie van natuur. Limburgs Landschap beschouwt de uitbouw van het windmolenpark in de Kalveren als een win-winsituatie waarbij de maatschappij tweemaal winnaar is. Ten eerste wordt er op een duurzame manier energie geproduceerd en bovendien kunnen de natuurwaarden van de Kolveren verder ontwikkeld worden. Mede door deze grotere terreinkennis van de vzw Limburgs

Landschap gaat de vergunningverlenende overheid er van uit dat de passende beoordeling, die door erkende milieudeskundigen werd opgesteld, voldoende onderbouwd is om de mogelijke effecten op de goede staat van instandhouding in te schatten en het project te beoordelen. De conclusie dat door de aanleg van het windturbinepark geen significante negatieve effecten worden verwacht ten opzichte van de soorten en habitats van het nabijgelegen SBZ-V en —H waarvoor ze zijn aangemeld, dat de het aanvaringsrisico voor de meest precare soorten als Roerdomp en Woudaap zo goed als onbestaande is en voor andere soorten niet zal leiden tot een significant negatieve impact op de goede staat van instandhouding van deze soorten en dat de geldende beheersdoelstellingen voor het natuurgebied De Kolveren niet specifiek betrekking hebben op de aangemelde soorten van het SBZ-V en de beheerder ook geen intenties heeft om de momenteel voorgestelde beheersdoelstellingen te veranderen in de toekomst, ook niet als bijkomende percelen worden verworven en erkend als natuurreserveaat, wordt onderschreven. Er zal van het project geen significant negatieve impact uitgaan op de omgeving. Het bezwaar wordt niet weerhouden;

- Windturbines worden aangedreven door de wind en verhogen geenszins de aanwezige windsnelheden. Dat stofdeeltjes van de verbrandingsoven op het bedrijventerrein Centrum-Zuid door de turbines verder zouden worden geblazen, is dan ook weinig aannemelijk. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- Uit de bijgevoegde veiligheidsstudie komt naar voor dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen aanvaardbaar of verwaarloosbaar zijn. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- De vermeende waardevermindering van de eigendommen wordt niet aangetoond en is bovendien geen ruimtelijk argument. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- De vermeende lage rendabiliteit van het project wordt niet aangetoond is bovendien geen ruimtelijk argument. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- Het bezwaar verwijst naar het locatieonderzoek van de Provincie Limburg naar de inplanting van parken voor grootschalige windmolens in Limburg, waarvan het eindrapport op 08/03/2012 door de deputatie werd goedgekeurd (gewijzigd op 12/07/2012). In de formulering van de onderzoeksvraag van het eindrapport is te lezen dat de provincie met dit onderzoek een proactief beleid wil voeren en gebieden aanduiden die in aanmerking komen voor de inplanting van windmolenparken. De gebieden moeten voldoende groot zijn om tenminste vijf grote windmolens te plaatsen. In eerste instantie werd het onderzoek beperkt tot een aantal delen van de provincie waarvan vermoed wordt dat deze een hogere ruimtelijke draagkracht hebben met betrekking tot de plaatsing van windturbines. In een latere fase kan het onderzoek uitgebreid worden tot het volledige grondgebied van de provincie Limburg. De studie heeft bijgevolg geenszins de bedoeling om de inplanting van windturbines te verbieden in de gebieden die niet in de studie werden opgenomen. De onderhavige aanvraag bevat overigens slechts vier turbines. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- Het ontwerp komt niet voor op de lijst gevoegd als bijlage I van het Project-m.e.r.-besluit, maar wel op de lijst gevoegd als bijlage II van de Europese richtlijn 85/337/EEG. Bijgevolg dient de vergunningverlenende overheid de aanvraag te screenen. Een screening houdt in dat nagegaan wordt of het project, in het licht van zijn concrete kenmerken, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële milieueffecten, aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Zo er aanzienlijke milieueffecten kunnen zijn, dan moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport

worden opgemaakt. Op basis van de conclusies in de aan het dossier toegevoegde studies met betrekking tot de milieueffecten, is de vergunningverlenende overheid van oordeel dat voor het project geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn en de opmaak van een milieueffectrapport niet noodzakelijk is. Het bezwaar wordt niet weerhouden;

- De vergunningverlenende overheid heeft op 02/07/2012 het advies gevraagd van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer. De FOD coördineert het advies van Defensie, het Bestuur der Luchtvaart en Belgocontrol. Voor elk van deze diensten werd een volledig aanvraagdossier meegestuurd zodat de vergunningverlenende overheid er in alle redelijkheid van uit kan gaan dat het gecoördineerde advies van de FOD van 10/08/2012 gebaseerd is op de concrete aanvraag en de procedure correct is verlopen. Het bezwaar wordt niet weerhouden;
- Art. 4.3.5 VCRO stelt dat een stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen van een gebouw [...] slechts kan worden verleend op een stuk grond, gelegen aan een voldoende uitgeruste weg, die op het ogenblik van de aanvraag reeds bestaat. De aanvraag betreft de oprichting van windturbines met toebehoren, die in hun geheel te beschouwen zijn als installaties voor de productie van elektriciteit en niet als 'gebouwen' zodat het voornoemde artikel geen betrekking heeft op de onderhavige aanvraag. In art. 11.7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16/07/2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is, werd bovendien opgenomen dat een stedenbouwkundige vergunning niet nodig is voor de aanleg van de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang. In artikel 2, 4° van het besluit van de Vlaamse Regering van 20/07/2012 met betrekking tot de werken van algemeen belang worden de installaties voor de productie van elektriciteit opgenomen, waaronder ook de windturbines moeten worden begrepen. De aangevraagde windturbines zijn daardoor te beschouwen als installaties van algemeen belang. Voor de strikt noodzakelijke toegang naar de turbines is bijgevolg geen stedenbouwkundige vergunning vereist. Het bezwaar wordt niet weerhouden;

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De aanvraag betreft de oprichting van vier windturbines met een ashoogte van 108 m, een tiphoogte van 150 m en een rotordiameter van 101 m met bijhorende middenspanningscabines. De turbines zijn allen van het type langzaam draaiende driewiekers op buisvormige pybnen. De turbines worden ingeplant parallel aan de autosnelweg E314 en tussen de spoorweg Hasselt-Mol en de primaire gewestweg N74, Aan de overzijde van de autosnelweg ligt het grootschalige regionale bedrijventerrein Centrum-Zuid.

(...)

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt als doelstelling voorop om tegen 2020 20,5% van het totale elektriciteitsverbruik te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen. De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

Het ruimtelijk principe van de gedeconcentreerde bundeling wordt algemeen voor de inplanting van windturbines verfijnd in het principe van de plaatsdeling (site sharing). Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De

voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines, veeleer dan een verspreide inplanting van solitaire turbines. Er moet worden gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van of in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied.

De projectzone is gelegen in het gebied dat afgebakend wordt door de grootschalige lijninfrastructuren E314, N74 met het op- en afrittencomplex 29 en de spoorweg Hasselt-Mol. Door het gebied loopt een hoogspanningsleiding van 70 kV op hoge pylonen die visueel sterk aanwezig zijn in het landschap. Daarnaast moet eveneens rekening worden gehouden met de geplande aanleg van de Noord-Zuidverbinding, waardoor de infrastructuurbundel van hoofd- en primaire wegen nog wordt versterkt. Aan de overzijde van de autosnelweg is het regionale bedrijventerrein Centrum-Zuid, met verschillende grootschalige industriële constructies op het grondgebied van de gemeente Houthalen-Helchteren gelegen. De turbines worden in lijn opgericht, met regelmatige tussenaafstanden, parallel aan de autosnelweg E314. Door de geplande aanleg van de Noord-Zuidverbinding wordt de ruimte tussen de autosnelweg en de turbines enerzijds en tussen de primaire gewestweg N74 en de turbines anderzijds, nog verkleind. Het principe van de gedeconcentreerde bundeling is bijgevolg gerespecteerd.

Door de bundelingsmogelijkheden met de grootschalige lijninfrastructuren en het regionale bedrijventerrein biedt de projectlocatie duidelijk potenties voor de inplanting van windturbines. Dat in het locatieonderzoek van de Provincie Limburg naar de inplanting van parken voor grootschalige windmolens in Limburg, waarvan het eindrapport op 08/03/2012 door de deputatie werd goedgekeurd (gewijzigd op 12/07/2012) de zone van het regionale bedrijventerrein Centrum-Zuid werd onderzocht is begrijpelijk. Nader onderzoek heeft evenwel aangetoond dat onder meer door de aanwezigheid van Sevesobedrijven, een hoge bezettingsgraad en een helihaven op het bedrijventerrein de mogelijkheden ter plekke te beperkt zijn. Er kan daarom niet akkoord worden gegaan met het ongunstige advies van de gemeente Houthalen-Helchteren. Anderzijds heeft de studie van de provincie Limburg geenszins de bedoeling om de inplanting van windturbines te verbieden in de gebieden die niet in de studie werden opgenomen. In de formulering van de onderzoeksvraag van het eindrapport is immers te lezen dat de provincie met dit onderzoek een proactief beleid wil voeren en gebieden aanduiden die in aanmerking komen voor de inplanting van windmolenparken. De gebieden moeten voldoende groot zijn om tenminste vijf grote windmolens te plaatsen. In eerste instantie werd het onderzoek beperkt tot een aantal delen van de provincie waarvan vermoed wordt dat deze een hogere ruimtelijke draagkracht hebben met betrekking tot de plaatsing van windturbines. In een latere fase kan het onderzoek uitgebreid worden tot het volledige grondgebied van de provincie Limburg. De onderhavige aanvraag bevat overigens slechts vier turbines.

De inplanting van de turbine zal slechts een relatief beperkte oppervlakte innemen waardoor de negatieve impact op de agrarische potenties van het gebied verwaarloosbaar zijn. De verwevenheid van de functies in het betrokken gebied worden door het project bijgevolg niet in het gedrang gebracht. Er kan daarom niet worden aangesloten bij het ongunstige advies van de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling Limburg. Door de aanwezige hoogspanningsleiding met kenmerkende hoge vakwerkpylonen, het regionale bedrijventerrein en de grootschalige lijninfrastructuren is het betrokken landschap al niet meer onaangetast. Het landbouwgebied is gelegen binnen de vallei van de Laambeek, die rijk is aan kleine landschapselementen en de kenmerken heeft van een coulissenlandschap. De percelering is onregelmatig van vorm en klein van kavelgrootte. De begroeiing aan de rand van de percelen geeft hierdoor een

zeker gesloten karakter aan het landschap. Uit landschapsstudies uitgevoerd in opdracht van het Agentschap voor Natuurlijke Rijkdom en Energie is gebleken dat windturbines, ondanks de aanzienlijke hoogte ervan, vanaf zes kilometer vervagen in het landschap. Op korte afstand kan de dominante zichtbaarheid van windturbines verminderd worden door schermwerking. Hiermee worden onder meer bomen en andere landschapselementen op de voorgrond in het landschap bedoeld. Deze landschapselementen komen ter plaatse al in grote mate voor. De inplanting van de windturbines heeft geen negatieve impact op de droge natuurverbinding die in het ruimtelijk structuurplan van de provincie Limburg geselecteerd worden en evenmin op het landbouwgebied met kleine landschapselementen dat in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Zonhoven wordt beschreven. De impact wordt geminimaliseerd door de gekozen inplanting nabij de infrastructuur en doordat er geen bomen worden gerooid, noch kleine landschapselementen zullen verdwijnen. De turbines worden niet ingeplant op waardevolle graslanden. Daar waar mogelijk zullen tijdelijke voorzieningen worden getroffen die na de werken opnieuw verdwijnen waardoor de oorspronkelijke toestand wordt hersteld. Alle ingenomen oppervlaktes werden geminimaliseerd en er worden geen percelen ingenomen die bekend staan als natuureservaat. Het ongunstige advies van Onroerend Erfgoed met betrekking tot de discipline landschappen wordt daarom niet bijgetreden. Het aanvullend advies van Onroerend Erfgoed, waarin gesteld wordt dat akkoord kan worden gegaan voor een gewijzigde inplanting van de turbine aan de Kolverenschans, lijkt er bovendien op te wijzen dat Onroerend Erfgoed voorwaardelijk toch akkoord kan worden gegaan met de inplanting van turbines in dit gebied. De bijkomende visuele hinder die door het project wordt veroorzaakt is bijgevolg relatief en in functie van het algemeen belang aanvaardbaar. Het project is bijgevolg bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving.

Het advies van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer is negatief voor windturbine WT-03 omdat deze turbine de beschermingsvlakken van de helihaven Houthalen (EBHT) doorboort, wat de veiligheid voor het vliegverkeer op EBHT in het gedrang kan brengen. Uit recenter mailverkeer blijkt dat wanneer voor deze windturbine een maximale rotordiameter van 82 m wordt toegepast, aanvaardt het Directoraat-Generaal Luchtvaart dat de opstijg- en landingsvlakken niet worden doorboord door WT-03. Deze beperking van de rotordiameter moet, omwille van de gelijkvormigheid ook voor de andere windturbines worden opgelegd. De doorboring van het horizontaal binnenvlak kan aanvaard worden indien uit een luchtvaartstudie blijkt dat het voorwerp de veiligheid van de operaties niet in het gedrang zou brengen. Deze studie werd door de aanvrager opgestart, maar kon binnen het tijdsbestek van de vergunningsprocedure niet worden afgerond. De oprichting van WT-03 wordt daarom aan bindende voorwaarden gekoppeld.

Voor de beoordeling van het effect van de turbines op de erfgoedwaarden in het gebied wordt verwezen naar het aanvullend advies van Onroerend Erfgoed van 17/09/2012 (zie bijlage), in dit advies wordt gesteld dat voor een windturbine aan de Kolverenschans gunstig kan geadviseerd worden indien de locatie van de windmolen en bijhorende constructies als elektriciteitscabines en toegangswegen buiten de afbakening van de bescherming wordt verschoven en indien Onroerend Erfgoed de nodige garanties krijgt dat ook tijdens de bouw van de windmolen (bijvoorbeeld door werfwegen en werfzones) er niet wordt geraakt aan de percelen binnen de afbakening. Op 10/10/2012 werd door de aanvrager een nieuwe aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning ingediend voor turbine WT-02, de inplanting van de turbine werd in overleg met Onroerend Erfgoed verplaatst tot buiten de afbakening van de Kolverenschans. Deze aanvraag werd door Onroerend Erfgoed voor de discipline archeologie voorwaardelijk gunstig beoordeeld in

het advies van 19/11/2012. Door indiening van de nieuwe aanvraag voor de gewijzigde inplanting van WT-02 verzaakt de aanvrager feitelijk aan . deze turbine in de onderhavige aanvraag.

De gunstige beoordeling van de vergunningverlenende overheid van het effect van de vier turbines op het landschap wordt, zoals hoger uiteengezet, deels bepaald door de inplanting van de turbines in lijnvorm parallel aan de autosnelweg E314, op kennelijk gelijke afstand van deze lijninfrastructuur en met kennelijk gelijke tussenafstanden zodat een ruimtelijk samenhangend project wordt gevormd. deze samenhang zou gehypothekeerd kunnen worden wanneer één of meer turbines van het project moeten worden uitgesloten uit de stedenbouwkundige vergunning. Voor de turbine aan de Kolverenschans werd een nieuwe aanvraag ingediend waarvoor al gunstige adviezen werden ontvangen. Indien voor WT-03 ook na de opmaak van een luchtvaarstudie geen gunstig advies van de FOD Mobiliteit en Vervoer kan worden verkregen, kan de ruimtelijke samenhang van het project hersteld worden door de oprichting van een turbine aan de oostzijde van de N74 in lijn met de overige turbines. Er worden op die manier dan twee clusters van twee turbines gerealiseerd met regelmatige tussenafstanden. Voor deze turbine aan de oostzijde van de N74 werd eveneens een aanvraag ingediend waar al gunstige adviezen werden ontvangen. De vergunningverlenende overheid heeft daardoor de zekerheid dat aflevering van een voorwaardelijke vergunning voor drie van de vier turbines uit de onderhavige aanvraag, geen hypotheek zal leggen op de realisatie van een ruimtelijk samenhangend project.

De aanvraag is niet gelegen in de gewestplanbestemming natuurgebied. De verbodsbepalingen t.a.v. natuurreservaten in art. 35, §2 van het Natuurdecreet lijken in dit geval ook niet zo maar toe te passen. Art. 35 spreekt immers over verboden activiteiten binnen natuurreservaten. 1-fet plaatsen van constructies en wieken van een turbine buiten het reservaat die over het reservaat draaien lijken daar niet onder te vallen. In het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos Limburg (ANB) van 06/07/2012 (zie bijlage) wordt evenmin melding gemaakt van een schending van artikel 35 van het natuurbehoudsdecreet zodat de vergunningverlenende overheid er in alle redelijkheid kan van uitgaan dat het natuurbehoudsdecreet niet wordt geschonden. Met betrekking tot de passende beoordeling stelt ANB dat op dit ogenblik een aantal wetenschappelijke gegevens ontbreken en dat de berekening van mogelijke aanvaringsslachtoffers geen antwoord geeft op de invloed van het project op de 'staat van instandhouding. De zone waarin de windturbines worden gepland ligt volgens ANB ecologisch 'zeer moeilijk' en hiervoor kan op korte termijn geen uitsluitsel worden gegeven. Zij is van oordeel dat uit monitoring moet blijken welke soorten effectief van het vliegruim gebruik maken in ruimte en tijd voor er potentiële investeringen worden - gedaan en besluit tot een ongunstig advies omwille van het voorzorgsprincipe. Het negatieve advies van ANB is bijgevolg niet zozeer gericht tegen de passende beoordeling die door de aanvrager over het gebied werd gemaakt, maar is eerder ingegeven door onzekerheid omwille van het ontbreken van wetenschappelijke gegevens. Het projectgebied is bovendien niet gelegen in SBZ-gebied, maar ligt op bijna 500 m ten oosten van het SBZ-V 'Het Vijvercomplex van Midden-Limburg'. Het deelgebied Kolveren is onderdeel van het erkend reservaat Laambeekvallei. Limburgs Landschap vzw is beheerder van diverse terreinen in het gebied waardoor verwacht mag worden dat zij over een grotere terreinkennis beschikken. Limburgs Landschap heeft op 9 mei 2012 een positief advies uitgebracht over de aanvraag (zie bijlage). Volgens de vzw hebben de geplande windmolens de minste impact op het terrein: geen nadelige gevolgen op vegetaties en laag bij de grond levende fauna-elementen. Daarnaast hebben de turbines een maatschappelijke functie en leveren ze voor de vzw een

financiële bijdrage waardoor de doelstelling kan worden gerealiseerd om de grote gebieden, vijvergebied en heidegebieden van het plateau, met elkaar te verbinden. De financiële middelen kunnen worden gebruikt om landbouwgronden aan te kopen en te beheren in functie van natuur. Limburgs Landschap beschouwt de uitbouw van het windmolenpark in de Kolveren als een winwinsituatie waarbij de maatschappij tweemaal winnaar is. Ten eerste wordt er op een duurzame manier energie geproduceerd en bovendien kunnen de natuurwaarden van de Kolveren verder ontwikkeld worden. Mede door deze grotere terreinkennis van de vzw Limburgs Landschap gaat de vergunningverlenende overheid er van uit dat de passende beoordeling, die door erkende milieudeskundigen werd opgesteld, voldoende onderbouwd is om de mogelijke effecten op de goede staat van instandhouding in te schatten en het project te beoordelen. De conclusie dat door de aanleg van het windturbinepark geen significante negatieve effecten worden verwacht ten opzichte van de soorten en habitats van het nabijgelegen SBZ-V en —H waarvoor ze zijn aangemeld, dat de het aanvaringsrisico voor de meest precare soorten als Roerdomp en Woudaap zo goed als onbestaande is en voor andere soorten niet zal leiden tot een significant negatieve impact op de goede staat van instandhouding van deze soorten en dat de geldende beheersdoelstellingen voor het natuurgebied De Kolveren niet specifiek betrekking hebben op de aangemelde soorten van het SBZ-V en de beheerder ook geen intenties heeft om de momenteel voorgestelde beheersdoelstellingen te veranderen in de toekomst, ook niet als bijkomende percelen worden verworven en erkend als natuurreserveaat, wordt onderschreven. Er zal van het project geen significant negatieve impact uitgaan op de omgeving. Het negatieve advies van ANB en het Vlaams Energieagentschap wordt niet bijgetreden.

De oorzaak van het voortgebrachte geluid is tweevoudig. Het wordt vooral gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator. Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende schaduw.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende de vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de actualisatie van voormelde besluiten aan de evolutie van de techniek (B.S. 31 maart 2012) legt nieuwe sectorale voorwaarden voor windturbines op. Voor industriegebieden geldt een afwijking van maximum 30 uur/jaar effectieve slagschaduw voor slagschaduwgevoelige objecten gelegen op industriegebieden en tijdens het weekend geen slagschaduwgevoelige receptoren gelegen op industriegebied.

De initiatiefnemers stellen alles in het werk om het geluidsniveau en de impact van slagschaduw te reduceren tot een niveau waarbij de hinder voor de omgeving zoveel mogelijk wordt vermeden. De mogelijke maatregelen aan de bron worden genomen om de geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, en dergelijke meer. Ten aanzien van slagschaduw dienen projectontwikkelaars de nodige maatregelen te treffen zoals het installeren van schaduwdetectiesystemen.

Uit de veiligheidsstudies komt naar voor dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de

omgeving aanwezige gevarenbronnen aanvaardbaar of verwaarloosbaar zijn.

Het ontwerp komt niet voor op de lijst gevoegd als bijlage I van het Project-m.e.r-besluit, maar wel op de lijst gevoegd als bijlage II van de Europese richtlijn 85/337/EEG. Bijgevolg dient de vergunningverlenende overheid de aanvraag te screenen. Een screening houdt in dat nagegaan wordt of het project, in het Licht van zijn concrete kenmerken, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële milieueffecten, aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Zo er aanzienlijke milieueffecten kunnen zijn, dan moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Uit de hierboven vermelde kenmerken moet in redelijkheid worden afgeleid dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn.

Het negatief advies van de gemeente Zonhoven wordt omwille van bovenstaande motivering niet bijgetreden.

Het project is bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvrager heeft door de indiening van een nieuwe aanvraag, feitelijk verzaakt aan de stedenbouwkundige vergunning voor WT-02, deze turbine is bijgevolg uitgesloten in de onderhavige stedenbouwkundige vergunning. De aanvraag is in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en is bestaanbaar met de Onmiddellijke omgeving. De naar aanleiding van het openbaar onderzoek ingediende bezwaren en de (deels) negatieve adviezen van de openbare besturen werden weerlegd of in bindende voorwaarden opgenomen. De aanvraag kan positief worden geëvalueerd.

...

Dit is de bestreden beslissing.

De nv Piet LUYSS & PARTNERS heeft met een aangetekende brief van 11 januari 2013 bij de Raad ook een beroep ingesteld dat strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van deze bestreden beslissing. Deze zaak is bij de Raad gekend onder het rolnummer 1213/0306/SA/3/0287.

De gemeente HOUTHAIEN-HELCHTEREN heeft met een aangetekende brief van 16 januari 2013 bij de Raad ook een beroep ingesteld dat strekt tot de vernietiging van deze bestreden beslissing. Deze zaak is bij de Raad gekend onder het rolnummer 1213/0315/A/1/0347.

Mevrouw Ann CLAES heeft met een aangetekende brief van 21 januari 2013 bij de Raad ook een beroep ingesteld dat strekt tot de vernietiging van deze bestreden beslissing. Deze zaak is bij de Raad gekend onder het rolnummer 1213/0331/A/1/0312.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

De verwerende partij betwist het belang van de verzoekende partij bij de voorliggende vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging en tot vernietiging van de bestreden beslissing en bijgevolg de ontvankelijkheid ervan.

De Raad is echter van oordeel dat de excepties van de verwerende partij slechts onderzocht en beoordeeld dienen te worden wanneer de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Luidens artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO kan de Raad de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing enkel bevelen als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van die beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokken en als de verzoekende partij(en) ernstige middelen aanvoert(en) die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden.

A. Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij omschrijft het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat zij meent te lijden als volgt:

“ ...

7. In rechte : Het verzoek tot schorsing

De verzoekende partij verzoekt uw Raad om de schorsing van de bestreden beslissing.

Verzoekende partij ondergaat een zeer ernstig nadeel dat door een later komend annulatiearrest niet meer kan goedge maakt worden.

De tenuitvoerlegging van de vergunning zal het leefklimaat van de verzoekende partij en zijn beleving van de onmiddellijke omgeving zeer nadelig beïnvloeden ingevolge de bestendige, nooit ophoudende, geluidshinder, visuele werkingshinder, slagschaduw en flikkereffect.

Verzoekende partij groepeerde hierna de concrete elementen die getuigen van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel ten gevolge van de hinder die de vergunde inrichtingen zullen meebrengen zowel voor hem als voor de directe omgeving. Deze omschrijving heeft een dubbel doel : enerzijds zal de verzoekende partij opnieuw aantonen dat zij belang heeft om een beroep in te dienen en anderzijds zijn elk van deze hinderaspecten afzonderlijk genomen een uiting van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel.

7.1. Geluidshinder

De huidige geluidsbelasting in de projectregio kan men als volgt in kaart brengen (...)

Indien men deze gegevens koppelt aan de geluidsnormen zoals die blijken uit de Bijlage 5.20.6.1. Richtwaarden voor windturbinegeluid bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlaam II) stelt men vast dat binnen de omgeving van de projectzone men nu reeds een bovenmatige hinder lijdt vanwege de aanwezigheid van de autostrade.

(...)

Door toedoen van de bestreden vergunning zal de geluidshinder enkel bestendig

worden, zoniet gevoelig toenemen.

*De gemeente Zonhoven bevestigt de geluidshinder aan de omgeving:
(...)*

7.2. Visuele hinder

De verzoekende partij merkt op dat zijn beleving van de onmiddellijke omgeving zeer nadelig beïnvloed wordt ingevolge de bestendige, nooit ophoudende, visuele pollutie. De historische woning met tuin van verzoekende partij is, zoals gesteld, gelegen in landschappelijk waardevol gebied. Dit is een uitzonderlijke locatie doordat zij omgeven is door rust en natuur.

Niet alleen heerst er een sfeer van rust ook bevindt men zich in de omgeving van een natuurgebied (er zijn immers nog slechts een gering aantal woningen in onmiddellijke nabijheid), maar vooral heeft de verzoekende partij vanuit haar woonplaats en tuin een uniek zicht op de natuur. Of anders gezegd: tussen de woning van verzoekende partij en de dichtbij gelegen projectsite bevindt zich enkel natuur dat het dagelijks leefklimaat en het visueel uitzicht van de verzoekende partij volkomen domineert en precies ook de reden is geweest waarom zij daar historisch pand heeft gekocht en is gaan wonen.

Het project heeft betrekking op vier — inmiddels vijf - windturbines met een ashoogte van meer dan 100 meter en een rotordiameter van meer dan 80 meter, wat betekent dat zij een hoogte bereiken van niet minder dan 150 meter. Vermits de windturbines in de vorm van "klusteringsprincipe" zullen oprijzen in en rond het natuurgebied, zal de verzoekende partij niet alleen vanuit zijn tuin, maar zelfs vanuit zijn woonplaats, bestendig geconfronteerd worden met de dag in dag uit molen-wiekende en in werking zijnde windturbines die tot 150 meter in de lucht zullen reiken. Het zal het eerste zijn wat hij ziet wanneer hij 's morgens opstaat en het laatste wanneer hij 's avonds slapen gaat. De visuele pollutie acht verzoekende partij meer verbonden aan de exploitatie van de turbines (het bestendig molenwieken) dan aan het bouwen ervan, hoe erg dit laatste ook reeds zal zijn. Het thans dominante uitzicht op een natuurgebied, zal er in elk geval structureel zeer aanzienlijk door gewijzigd worden.

De Raad van State aanvaardt in de regel dat belangrijke visuele hinder een moeilijk te herstellen ernstig nadeel uitmaakt. Verzoekende partij ziet geen reden om deze rechtspraak ter zake niet te handhaven.

De verzoekende partij merkt op dat de visuele pollutie ook niet ongedaan gemaakt kan worden door enige beperkende maatregel vermits de in werking zijnde turbines tot 150 meter hoog zullen reiken.

7.3. Slagschaduw

Overeenkomstig artikel 5.20.6.2.3 van Vlare II geldt een maximum effectieve slagschaduw per jaar van 8 uur, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag voor elk relevant schadegevoelig object.

Uit de door Limburg Win(d)t aangebrachte studie blijkt dat voor nagenoeg alle gevoelige receptoren ten zuiden van de geplande windturbines er een overschrijding is van de Vlare-norm 5.20.6.2.3.

Het rood omcirkelde perceel is het perceel van verzoekende partij. In de studie van E3 wordt dit punt aangeduid als W8a. Het vlindervormige patroon is de totale slagschaduw. De totale jaarlijkse slagschaduw voor het punt W8a zou 08u14 bedragen (studie E3). Dit

is een duidelijke overschrijding van de sectorale-norm.

Naast het feit dat de vergunning in strijd is met de Vlare-II norm, stelt de verzoekende partij vast dat de aanvraag wat betreft de aangevraagde afwijking op de sectorale norm de schending van Vlare-II norm 5.20.6.2.3 niet kan herstellen.

In bijlage G9 van de aanvraag wordt de wijziging van de sectorale norm 5.20.6.2.3 toegelicht:

(...)

De verzoekende partij stelt vast dat Limburg Win(d)t geen afwijking vraagt voor de schaduwgevoelige receptoren ten zuiden van de geplande windturbines. Het industriegebied waarvan sprake ligt immers ten noorden van de projectzone.

Bijgevolg blijft de vaststelling staande, ongeachte een wijziging van de sectorale ten nadele van de schaduwgevoelige receptoren in het industriegebied, dat de sectorale norm van maximaal 8 uur slagschaduw per jaar onverkort blijft gelden ten zuiden van het industriegebied. Dit impliceert dat de aanvraag hoe dan ook in overtreding is met de sectorale norm.5.20.6.2.3 Vlare-II.

De studie van E3 toont immers aan dat de slagschaduw op het perceel van de verzoekende partij, doch ook op andere percelen ten zuiden van het industriegebied, de maximale jaarlijkse 8 uur slagschaduw overschrijdt.

De aanvraag is in strijd artikel 5.20.6.2.3 Vlatern-II. De vergunning van een aanvraag die toelaat dat verzoekende partij slagschaduw zal ondervinden die de sectorale normen overschrijdt is, maakt vanzelfsprekend een moeilijke te herstellen ernstig nadeel uit.

7.4. Verstoring van de privérust

Verzoekende partij heeft haar huidige woonplaats gekozen omdat zij en haar familie er rust in hun privéleven vinden. Verzoekende partij en haar familie zullen deze rust verliezen. De rust van hen zal aangetast worden door de hinder die met verschillende elementen van de bouwaanvraag gepaard gaat met de grootte van het windmolenpark. Dit leidt tot :

- een groot aantal buitengewoon voertuigbewegingen dat niet geschikt is in de landelijke omgeving;*
- permanente visuele hinder;*
- permanent lawaai.*

Deze sterke hinder wordt nog versterkt door het feit dat de dagelijkse hinder dag en nacht is. Verzoekende partij heeft derhalve het vooruitzicht dat ze van vroeg in de ochtend tot laat in de avond geluidshinder van de exploitatie zullen ondervinden.

7.5. Besluit

Uit het bovenstaande blijkt voldoende dat de aangevraagde inrichting te veel hinder zal meebrengen om nog als aanvaardbaar te kunnen worden beschouwd. Dit is op zich voldoende om de vergunning te schorsen.

*Maar bovendien is er in de gehele aanvraag **GEEN enkele maatregel** vermeld die de genoemde hinder op enige wijze kan beperken. Dit is in schril contrast met de hinderbeperkende maatregelen waartoe elke exploitant verplicht is op grond van de algemene milieuvoorwaarden voor ingedeelde inrichtingen*

...

2.

De verwerende partij antwoordt hierop als volgt:

“ ...

II. GEEN (BEWEZEN) MOEILIK TE HERSTELLEN ERNSTIG NADEEL

* De verzoekende partij haalt bovenaan pag.6 in het verzoekschrift als MTHEN het volgende aan:

(...)

* Deze uiteenzetting overtuigt geenszins.

In de memorie van toelichting bij de VCRO wijst de decreetgever er op dat het begrip "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" eveneens wordt gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State en dat vermeld begrip, voor wat de mogelijkheid tot schorsing in procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, in diezelfde zin mag begrepen worden (Pad. St. VI. Parl, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 222, nr. 627, zie ook R.V.V., nr. S/2010/0019, pag. 11).

Desbetreffend bepalen de parlementaire voorbereidingen inderdaad:

De schorsing dient een moeilijk te herstellen ernstig nadeel te voorkomen. Dat begrip "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" wordt ook gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State, en mag hier in diezelfde zin worden begrepen (...).

Conform art. 4.8.13 VCRO is het verder aan de verzoekende partij om het bewijs van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel te leveren en dit bewijs moet worden geleverd in het verzoekschrift (zie ook RvVb., nr. S/2010/0019, 28.04.2010, 2010/0151/SA/3/0131, pag. 12-13)

(...)

Het aangevoerde nadeel moet o.m. concreet zijn (RvVb., nr. S/2010/0059, 10.11.2010), het moet persoonlijk zijn (RvVb., nr. S/2011/0045, 24.05.11) en het moet zijn rechtstreekse oorzaak vinden in de bestreden beslissing (RvVb., nr. S/2011/0040, 10.05.2011).

Het is in het verzoekschrift dat het MTHEN in concreto en op precieze wijze moet worden aangetoond (zie ook RvVb, S/2010/0036, 07.07.2010).

Verzoekende partijen beperken zich i.c. tot een betoog waarin zij geen enkel eigen stavingsstuk betrekken (zie verzoekschrift, pag. 49-53)

Eigendomstitels, bewijs van woonst, foto's van de inrichting van de woning en van het perceel waarop deze woning zich zou bevinden,... e.d., worden niet bijgebracht door de verzoekende partij.

In diverse arresten benadrukte Uw Raad dat het aan de verzoekende partij is om concrete en precieze gegevens aan te reiken en het MTHEN te bewijzen aan de hand van een uiteenzetting met verwijzing naar stukken:

Arrest nr. S/2012/0052, 14.03.2012 (...)

Arrest nr. S/2012/0257, 19.12.2012 (...)

Arrest nr. S/2011/0089 van 02.08.2011 (...)

Arrest nr. S/2011/0002 van 19.01.2011 (...)

Ook i.c. is niet voldaan aan de vereiste van het aanreiken van concrete en precieze gegevens.

Het is niet aan de verwerende partij noch aan Uw Raad om via eigen opzoeken over o.m. de plaatsgesteldheid, de situering van de vergunde constructies t.o.v. de woning en

tuin van verzoekers, de concrete inrichting van die woning en tuin van verzoekers, etc. te verifiëren of er van een MTHEN sprake zou kunnen zijn.

Deze vaststelling volstaat om de vordering tot schorsing te verwerpen.

3. Volledigheidshalve formuleert verweerster hieronder nog een aantal bemerkingen die relevant zijn voor de toetsing van het effectief bestaan van enig beweerd MTHEN:

- M.b.t. de beweerde geluids- en slagschaduwhinder/ verstoring privé-rust.

De Raad van State heeft in diverse arresten geoordeeld dat de hinder die voortkomt van de exploitatie van de inrichting niet in aanmerking genomen kan worden bij de beoordeling van het MTHEN ingevolge de oprichting van de constructie (zie o.a. R.v.st., nr. 38.326, 12.12.1991 en de waslijst van gelijkluidende arresten, gevoegd als stuk B.). Geluidshinder, slagschaduwhinder en de verstoring van de privérust door geluid en voertuigbewegingen zijn hindervormen die optreden bij de exploitatie van de windturbines.

Wat de beweerde geluidshinder en de kwestie van de voertuigbewegingen betreft dient bovendien te worden opgemerkt dat er momenteel ter plaatse al significant achtergrondgeluid is, en ook frequente voertuigbewegingen, ingevolge de aanwezigheid van o.a. het industrieterrein Centrum-Zuid/ Roten en de autosnelweg E314 en de N74 (zie ook lokalisatienota, plan 3 —bundelingselementen). Dat de windturbines hier nog enige, laat staan ernstige, wijziging in brengen, specifiek voor verzoeker, is niet aangetoond. Dit blijkt ook uit de geluidsprognose, opgenomen in de lokalisatienota. Verder kan niet worden ingezien waarom de windturbines op zich wel zouden leiden tot een hoge toename van het aantal voertuigbewegingen. Verzoeker beperkt zich tot het louter poneren van zijn bewering, zonder deze te bewijzen.

Verder laat verzoeker ook na om de opgelegde voorwaarden te betrekken bij de vraag naar enig MTHEN. Bij de bewijslevering van het MTHEN moet de verzoeker nochtans wel rekening houden met de vergunningsvoorwaarden. Het is in concreto ondanks die voorwaarden dat het bestaan van het MTHEN moet worden bewezen (zie bv. R.v.st., nr. 196.615, 02.10.2009, <http://www.raadvanstate.be/>). De bestreden beslissing legt i.c. duidelijk in punt 2° op dat het project steeds dient te voldoen aan de vigerende VLAREMnormen inzake geluid en slagschaduw. Wanneer verzoeker van mening is dat hij desondanks nog steeds ernstige hinder zou ondervinden, levert hij kritiek op de regelgever.

- M.b.t. de visuele hinder

Het plan 7 zoals opgenomen in de lokalisatienota toont aan dat er geen woning op een afstand van minder dan 300m van de turbines is gelegen. Voortgaande op luchtfoto's bevinden er zich vlakbij de woning aan de Bruinstraat 70 diverse bomen (stuk 8). Rekening houdende met de locatie van de turbines (zie lokalisatienota, plan 2 en plan 7) bevinden deze bomen zich in de zichtlijn tot de aangevraagde turbines en dit tussen de woning en de aangevraagde turbines. Derhalve is ook visuele hinder in hoofde van verzoeker niet zonder meer aannemelijk, minstens te relativeren (mede gelet op de aanwezigheid van andere infrastructuur, vermeld in de bestreden beslissing, zie pag. 8, onderaan). De bestreden beslissing is bovendien niet rechtstreeks uitvoerbaar voor wat betreft de oprichting van de WT3 (cf. vereiste aanvullend gunstig advies van FOD Mobiliteit en vervoer, opgenomen in de vergunningsvoorwaarden onder punt 2°) en de WT2 werd door de bestreden beslissing niet vergund. De WT4 bevindt zich op meer dan 1km van de woning van verzoeker (zie lokalisatienota, plan 7 — afstand tot

dichtstbijzijnde woningen)

*Er is niet voldaan aan de 2e schorsingsvoorwaarde.
...*

3.

De tussenkomen de partij voegt hieraan nog het volgende toe:

“ ...

DE VERZOEKENDE PARTIJ TOONT GEEN MTHEN AAN

7. *Teneinde een schorsing van de bestreden beslissing te kunnen bekomen moeten verzoekende partijen aantonen dat zij een “moeilijk te herstellen ernstig nadeel” (MTHEN) zullen lijden door de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.*

Hiermee heeft de decreetgever teruggegrepen naar de schorsingsvoorwaarde die geldt in het schorsingscontentieux van de Raad van State.

Dit betekent dat de Raad slechts zal overgaan tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing op voorwaarde dat de verzoekende partijen:

- aantonen dat zij bij een eventuele tenuitvoerlegging een persoonlijk ernstig nadeel zullen ondergaan, wat inhoudt dat zij de aard en de omvang van het te verwachten nadeel in concreto dienen aan te duiden;*
- en dat zij de moeilijke herstelbaarheid van het nadeel dienen aan te tonen (zie bv. RvVb, nr. S/2010/0012, 23 maart 2010).*

Zoals hiernavolgend zal worden aangetoond, maakt de verzoekende partij niet aannemelijk dat zij een MTHEN zal lijden door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

8. *De verzoekende partij voert aan dat de tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning zijn “leefklimaat en zijn beleving van de onmiddellijke omgeving zeer nadelig zal beïnvloeden ingevolge de bestendige, nooit ophoudende, geluidshinder, visuele werkingshinder, slagschaduw en flikkereffect.”*

Voorafgaandelijk dient met betrekking tot de aangevoerde geluidshinder en slagschaduwhinder te worden opgemerkt dat deze beweerde hinder veroorzaakt wordt door de exploitatie van de turbines, en dus uitsluitend te maken heeft met de milieuvergunning. Turbines in rust produceren geen geluid of slagschaduw. Deze vermeende nadelen vertonen dus geen causaal verband met de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de thans bestreden stedenbouwkundige vergunning voor de oprichting van de turbines (zie bijv. RvVb nr. S/2012/0173 van 22 augustus 2012; RvVb nr. S/2011/0089 van 2 augustus 2011; RvVb nr. S/2011/0084 van 26 juli 2011).

Aangezien de ingeroepen hinderaspecten eerder betrekking hebben op de milieuvergunning, ontbreekt het causaal verband om tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden stedenbouwkundige vergunning te kunnen besluiten (zie ook A. MAES, Raad voor Vergunningsbetwistingen. Leidraad bij de procedure en overzicht van rechtspraak, Brugge, Vanden Broele, 2013, 236).

9. *Verder dient het volgende te worden opgemerkt specifiek m.t.b. de ingeroepen*

beweerde geluidshinder.

De verzoekende partij woont op ruim 350 meter van de bouwvergunde windturbines, en toont niet aan dat zij ernstige geluidshinder kan ondervinden ingevolge de exploitatie van de bouwvergunde windturbines gelet op de aanwezigheid van de drukke autostrade E314.

De verzoekende partij verwijst naar een geluidskaart van de website van LNE waarin de geluidsbelasting in de omgeving in kaart werd gebracht.

De verzoekende partij "koppelt" deze gegevens aan de geluidsnormen van bijlage 5.20.6.1 Vlare II, en leidt hieruit af dat "men nu reeds een bovenmatige hinder lijdt vanwege de aanwezigheid van de autostrade" (sic).

De verzoekende partij meent dat de geluidshinder "enkel bestendig zal worden, zoniet gevoelig zal toenemen".

De verzoekende partij toont helemaal niet aan dat zij ernstige geluidshinder zal lijden door de exploitatie van de bouwvergunde windturbines.

In de eerste plaats moet uiteraard worden opgemerkt dat de verzoekende partij zelf aangeeft dat de autosnelweg E314 een dominante geluidsbron is, en dat zij op de dag van vandaag reeds geluidshinder ondervindt.

Uiteraard moet opgemerkt worden dat de geluidshinder ingevolge het auto- en vrachtverkeer op de E314 geen enkel causaal verband vertoont met de thans bestreden vergunning voor de bouw van drie windturbines.

Zoals verder zal worden aangetoond, wordt het achtergrondgeluid gedomineerd door het verkeer op de autosnelweg, en zal het geluid van de windturbines parallel aan de snelweg het achtergrondgeluid niet overstijgen.

De bewering van verzoekende partij dat de geluidshinder bestendig zal worden, en zelfs zal toenemen, mist dus feitelijke grondslag.

Limburg win(d)t heeft bij zijn aanvraag een geluidstudie gevoegd die werd opgesteld door een erkende deskundige (Acoustical Engineering) en waarin werd getoetst aan de nieuwe sectorale geluidsnormen van Vlare II.

Pro memorie: de Vlare II – normen waren tot voor kort niet van toepassing op het specifieke geluid voortgebracht door windturbines. Volgens het destijds toepasselijke afwegingskader van de Omzendbrief EME/2006-01 – RO/2006/02 mocht er van uitgegaan worden dat de hinder van een windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, wanneer de dichtstbijzijnde vreemde woning zich op een afstand van meer dan 250 meter van de windturbinemast bevindt. Wanneer die afstand kleiner of gelijk is aan 250 meter, diende het specifieke geluid getoetst te worden aan de in de Omzendbrief opgenomen richtwaarden. Indien het specifieke geluid aan de richtwaarden voldeed, of 5 dB(A) lager is dan het achtergrondgeluid, mocht er van uitgegaan worden dat de geluidshinder aanvaardbaar is.

Bij besluit van 23 december 2011 werden er voor het eerst sectorale voorwaarden voor windturbines ingeschreven in Vlare II (B.S. 21 maart 2012). Volgens artikel 5.20.6.4.2

Vlarem II, zoals ingevoegd bij besluit van de Vlaamse regering van 23 december 2011, dient het specifieke geluid in open lucht, tenzij anders vermeld in de milieuvergunning, in de nabijheid van de dichtst bijzijnde woning of het dichtstbijzijnde woongebied, beperkt worden tot de richtwaarde vermeld in bijlage 5.20.6.1 of tot het achtergrondgeluid. Ingeval gebruik wordt gemaakt van het achtergrondgeluid, geldt dat de afstand van de windturbines tot de woningen meer dan drie maal de rotordiameter moet bedragen.

In de geluidsstudie wordt besloten dat voor de dag- en de avondperiode in alle evaluatiepunten in de omgeving steeds voldaan wordt aan de geluidseisen van Vlarem II rekening houdende met het oorspronkelijke achtergrondgeluid.

Voor de luide nachtperiode (van 22.00 u tot 00.00 u en van 05.00 u tot 07.00 u) wordt eveneens voldaan in alle evaluatiepunten.

Voor de stille nachtperiode (van 00.00 u tot 05.00 u) kan in alle evaluatiepunten in de omgeving worden voldaan aan de geluidseisen van Vlarem II rekening houdende met het achtergrondgeluid, mits er bepaalde reducties worden toegepast op bepaalde windturbines. In de geluidsstudie wordt in detail beschreven welke vermogenreducties moeten worden toegepast op welke turbine afhankelijk van het gekozen type.

In de bijzondere voorwaarden van de bestreden stedenbouwkundige vergunning wordt overigens uitdrukkelijk opgelegd dat het project steeds moet voldoen aan de vigerende Vlarem II normen inzake geluid (en slagschaduw). Deze bepaling is eigenlijk overbodig, aangezien de windturbines uit kracht van wet de geluidsnormen van Vlarem II moeten respecteren.

Zo de geluidsproductie van windturbines al enig causaal verband vertoont met de thans bestreden stedenbouwkundige vergunning, moet alleszins vastgesteld worden dat er ingevolge de werking van de bouwvergunde windturbines geen onaanvaardbare geluidshinder zal worden veroorzaakt. Het specifieke geluid geproduceerd door de windturbines zal te allen tijden beneden het oorspronkelijk omgevingsgeluid blijven.

10. *De verzoekende partij beroept zich vervolgens op visuele hinder.*

Zij poneert dat haar historische woning met tuin, gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, een uitzonderlijke locatie is doordat zij omgeven is door rust en natuur.

Tevens voert zij aan dat haar woning zich in de omgeving van een natuurgebied bevindt.

De verzoekende partij voert aan dat zij dag in dag uit geconfronteerd zal worden met “molenwiekende” turbines tot 150 meter hoog.

Eerst en vooral moet worden opgemerkt dat de verzoekende partij zich wel beroept op een uitzonderlijk rustig woonklimaat, maar nalaat om ook maar één stuk bij te brengen (bijv. foto's) die deze bewering staakt. De verzoekende partij laat eveneens na om de beweerd ernstig van de aantasting van deze beweerd bijzondere omgeving concreet toe te lichten.

In de tweede plaats moet het beeld dat verzoekende partij ophangt toch genuanceerd worden. De bouwvergunde windturbines zijn langzaam draaiende driewiekers, die de rust in het landschap niet verstoren (dus geen “molenwiekende” windturbines). Door hun ranke verschijning zijn de turbines niet storend in het landschap.

De verzoekende partij tot tussenkomst wenst verder op te merken dat de omgeving niet meer onaangetast is, o.a. gelet op de aanwezigheid van de autosnelweg E314, de grote industriële constructies op het industrieterrein ten noorden waarmee wordt gebundeld en de hoogspanningslijn met typerende vakwerkpylonen ten westen (Zie R.v.St., nr. 215.742, 13 oktober 2011, Vandereycken en R.v.St., nr. 215.743, 13 oktober 2013, Vanthoor).

De verzoekende partij toont dus geenszins aan dat zij ten gevolge van de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning een ernstig nadeel zal lijden in de vorm van zichthinder.

11. De verzoekende partij voert verder aan dat het aantal uren slagschaduw op haar perceel de slagschaduwnorm van Vlare II (maximum 8 uur per jaar) overschrijdt.

De verzoekende partij vergist zich en misleidt. Het aantal uren slagschaduw zal ter hoogte van haar woning te allen tijden beperkt worden tot maximum 8 uur per jaar, zoals voorgeschreven in artikel 5.20.6.2.3 Vlare II.

Volgens artikel 5.20.6.2.1 Vlare II wordt de turbine uitgerust met een automatische stilstandmodule als een slagschaduwgevoelig object zich bevindt in de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar van de windturbine.

Volgens artikel 5.20.6.2.3 Vlare II geldt, tenzij anders vermeld in de milieuvergunning, een maximum van acht uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag voor elk relevant slagschaduwgevoelig object.

Dit betekent dus dat de windturbines volgens de bindende sectorale voorwaarden van Vlare II moeten worden uitgerust met een automatische stilstandmodule, die de windturbines automatisch stillegt als de slagschaduwnorm wordt overschreden.

Zodoende wordt gegarandeerd dat er op geen enkel moment meer slagschaduwhinder zal worden veroorzaakt dan toegestaan volgens Vlare II.

Limburg win(d)t heeft een slagschaduwstudie laten opstellen door een erkende deskundige (3^E) en deze studie werd gevoegd bij de vergunningsaanvraag.

De erkende deskundige heeft het te verwachten aantal uren slagschaduw per jaar getoetst aan de nieuwe Vlare II norm; het verwachte aantal uren slagschaduw werd berekend voor een aantal goed gekozen representatieve objecten binnen de zogenaamde 4 uur contour.

Uit de slagschaduwstudie blijkt dat voor enkele representatieve receptoren de slagschaduwnorm wordt overschreden. Voor de relevante receptoren gelegen op het industrieterrein Centrum-Zuid (aan de overzijde van de snelweg) vraagt de exploitant een afwijking aan op de sectorale norm inzake slagschaduw (naar 30 u effectieve slagschaduw per jaar). Deze industriële gebouwen zijn immers minder kwetsbaar voor slagschaduw.

Voor de overige relevante representatieve receptoren binnen de 4 uur contour verbindt de exploitant er zich evenwel toe om de nodige maatregelen te nemen opdat de

effectieve slagschaduw voor deze gebouwen de 8 u norm niet overschrijdt.

Specifiek voor de situatie van verzoekende partij dient opgemerkt te worden dat haar perceel gelegen is in de 4 uur contour verwachte slagschaduw per jaar, en dat er voor haar woning een berekening werd gemaakt van het te verwachten aantal uur slagschaduw.

Welnu, uit deze berekening blijkt dat voor twee van de drie voorgestelde types van windturbine de te verwachten slagschaduw ruim onder de slagschaduwnorm van maximum 8 uur per jaar blijft, zelfs zonder dat er maatregelen moeten worden genomen: voor het type E82 bedraagt de te verwachten slagschaduw slechts 5:50 uur per jaar; voor type V90 slechts 6:07 uur per jaar.

Enkel voor het type E101 zou het te verwachten aantal uren slagschaduw nipt overschreden worden, met name 08:14 uur per jaar.

Zoals hierboven toegelicht, zal ook ingeval dit type windturbine gebruikt wordt, de slagschaduw te allen tijden beperkt worden tot de sectorale norm van 8 uur per jaar. Deze turbines worden uitgerust met een automatische stilstandmodule, en zullen zo nodig bij overschrijding van de slagschaduwnorm worden stilgelegd.

Een maximaal aantal slagschaduw van 8 uur per jaar kan geenszins als een ernstig nadeel worden beschouwd.

Verzoekende partij tot tussenkomst wenst op te merken dat de nieuwe slagschaduwnorm van Vlarem II (maximum 8 uur per jaar en maximum 30 minuten per dag) een aanzienlijke verstrenging betreft.

Volgens het Afwegingskader uit de Omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 werd 30 uur slagschaduw in de vreemde woning als aanvaardbaar beschouwd.

Volgens de rechtspraak van de Raad van State was deze (aanzienlijk soepelere) slagschaduwnorm van 30 uur per jaar geenszins kennelijk onredelijk (R.v.St., nr. 213.774, 9 juni 2011, Verbrugghe) en kan een maximum van 30 uur slagschaduw per jaar niet als een ernstig nadeel worden beschouwd (R.v.St., nr. 215.742, 13 oktober 2011, Vandereycken en R.v.St., nr. 215.743, 13 oktober 2011, Vanthoor).

A fortiori moet dan ook aangenomen worden dat een maximum van slechts 8 uur per jaar conform Vlarem II geen ernstig nadeel oplevert.

De verzoekende partij toont niet aan dat een maximum van 8 uur slagschaduw per jaar, tijdens de duur van het proces, een ernstig nadeel vormt (R.v.St., nr. 221.467, 22 november 2012, Lambrichts; zie ook R.v.St., nr. 220.846, 2 oktober 2012, Valckenier).

12. De verzoekende partij beroept zich tenslotte op de verstoring van de “privérust”.

Zij voert aan dat zij haar woning heeft gekozen omdat zij en haar familie er rust in hun privéleven vinden. Dit zou worden aangetast door:

- groot aantal buitengewoon voertuigbewegingen;
- permanente visuele hinder;
- permanent lawaai.

De verzoekende partij maakt helemaal niet aan de hand van concrete gegevens aannemelijk dat haar rust zal worden verstoord door de bouw van de windturbines.

De verzoekende partij verduidelijkt niet wat zij bedoelt met een “groot aantal buitengewoon voertuigbewegingen”.

In zoverre de verzoekende partij hiermee doelt op de mogelijke hinder tijdens de bouwwerken, moet uiteraard worden opgemerkt dat de hinder ingevolge de uitvoering van de werken volgens de rechtspraak van Uw Raad niet beschouwd kan worden als een MTHEN. Dergelijke mogelijke hinder is inherent aan het uitvoeren van werken, en heeft geen blijvend karakter (Zie A. MAES, Raad voor Vergunningsbetwistingen. Leidraad bij de procedure en overzicht van rechtspraak, Brugge, Vanden Broele, 2013, 202-204, met verwijzing naar o.a. RvVb, nr. S/2012/200, 19 september 2012).

Na de oprichting van de turbines zullen er geen bijkomende voertuigbewegingen gegenereerd worden. De windturbines worden van op afstand gecontroleerd (computergestuurd) en moeten volgens Vlarem II slechts één maal per jaar fysiek gecontroleerd worden door een milieucoördinator.

De beweerde visuele hinder moet zoals gezegd sterk genuanceerd worden, gelet op enerzijds de weinig storende verschijning van langzaam draaiende driewiekers in het landschap en anderzijds het feit dat het gebied niet meer als onaangetast kan worden beschouwd gelet op o.a. de aanwezigheid van een hoogspanningslijn ten westen van de projectlocatie.

Tenslotte kan geenszins beweerd worden dat de windturbines “permanent lawaai” veroorzaken. De turbines worden ingeplant langs de autosnelweg E314 die als dominante geluidsbron het omgevingsgeluid bepaalt. Het specifieke geluid van de windturbines blijft gedurende de dag en avondperiode sowieso onder het oorspronkelijke omgevingsgeluid, en tijdens de nachtperiode (met name de stille nacht wanneer er weinig verkeer is) wordt de werking van een aantal van de turbines gereduceerd naar een lagere modus. Zodoende wordt ten alle tijden voldaan aan de nieuwe geluidsnorm van Vlarem II.

13. *De verzoekende partij klaagt er zich tenslotte over dat de in de gehele aanvraag geen enkele maatregel vermeld zou worden die de genoemde hinder op enige wijze kan beperken.*

In de eerste plaats moet opgemerkt worden dat dit eerder wettigheidskritiek betreft, dan een concrete uiteenzetting van een MTHEN. Volgens de rechtspraak van Uw Raad kan de beweerde onwettigheid van een beslissing op zich niet worden beschouwd als een MTHEN. De beweerde onwettigheid, quod in casu non, levert m.a.w. op zich geen nadeel op dat voldoende ernstig is om de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te verantwoorden (Zie bv. RvVb nr. S/2011/0128 van 11 oktober 2011 en RvVb nr. S/2011/0062 van 8 juni 2011).

In de tweede plaats moet uiteraard worden opgemerkt dat deze bewering manifest onjuist is. Zoals genoegzaam aangetoond heeft de verzoekende partij tot tussenkomst bij de aanvraag een geluid- en slagschaduwstudie gevoegd, waarin zeer duidelijk en in detail werd beschreven op welke manier de geluids- en slagschaduwhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, met name door vermogenreducties resp. stilleggen van de windturbines.

De verzoekende partij gaat er overigens volledig ten onrechte aan voorbij dat er voor de exploitatie van de windturbines nog een milieuvergunning vereist is, en dat de bestreden stedenbouwkundige vergunning geschorst is totdat er een definitieve milieuvergunning is verleend. De verzoekende partij gaat er ook volledig ten onrechte aan voorbij dat de nieuwe normen inzake geluid en slagschaduw verplicht moeten worden nageleefd en dat dit van rechtswege voortvloeit uit Vlarem II. De verzoekende partij gaat er tenslotte aan voorbij dat de GSA in de bestreden bouwvergunning als vergunningsvoorwaarde heeft opgelegd dat de nieuwe Vlarem II normen inzake geluid en slagschaduw moeten worden nageleefd.

De bewering dat één en ander in strijd zou zijn met de algemene voorwaarden van artikel 4.1.2.1 en artikel 4.1.3.2 Vlarem II, kan om voornoemde redenen dan ook helemaal niet worden begrepen. Daarenboven moet opgemerkt worden dat volgens de vaste rechtspraak deze bepalingen zich enkel richten tot de exploitant, en dat de (milieu)vergunningverlenende overheid deze bepalingen dus niet kan schenden (zie bijv. R.v.St., 187.297, 23 oktober 2008, NV Indaver en R.v.St., nr. 178.157, 20 december 2007, Van Der Cruyssen). Hetzelfde geldt uiteraard des te meer voor de bouwvergunningverlenende overheid, tot wie de algemene en sectorale voorwaarden in de eerste plaats niet zijn gericht.

14. Ten overvloede moet nog worden opgemerkt dat er geen MTHEN bestaat aangezien de verleende stedenbouwkundige vergunning nog niet uitvoerbaar is.

De corresponderende milieuvergunning werd geweigerd door de Deputatie van de provincie Limburg bij besluit van 3 januari 2013 (stuk 3). Deze weigering, die enkel en alleen is ingegeven omdat negatieve effecten t.a.v. natuurwaarden niet zouden kunnen worden uitgesloten, werd door de tussenkomenende partij aangevochten bij de leefmilieuminister met een administratief beroep van 5 februari 2013. (stuk 2) Tot op heden heeft de leefmilieuminister nog geen uitspraak gedaan over het ingestelde beroep.

Aangezien er tot op heden dus nog geen definitieve milieuvergunning voorligt voor de exploitatie van de bouwvergunde turbines, is de bestreden stedenbouwkundige vergunning ingevolge de wederkerige koppelingsregeling van artikel 5 §1 van het milieuvergunningsdecreet van rechtswege geschorst.

De inwilliging van het verzoekschrift tot schorsing kan de verzoekende partij thans dus geen voordeel opleveren.

Bijgevolg is het aangewezen om de behandeling van de vordering tot schorsing onbepaald uit te stellen (zie bijv. RvVb nr. S/2011/0161 van 19 december 2011; RvVb nr. S/2011/0155 van 13 december 2011; RvVb nr. S/2011/0153 van 6 december 2011; RvVb nr. S/2011/0112 van 13 september 2011; RvVb nr. S/2012/0014 van 23 januari 2012; RvVb nr. S/2012/0013 van 23 januari 2012; RvVb nr. S/2012/0012 van 23 januari 2012 en RvVb nr. S/2012/0011 van 18 januari 2012).

Desgevallend kan de zaak verwezen worden naar een andere Kamer van de RvVb voor behandeling van de gevorderde nietigverklaring.

De verzoekende partij maakt dus niet aannemelijk dat zij ingevolge de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de thans bestreden beslissing een MTHEN zal lijden. Dit volstaat

om de vordering tot schorsing af te wijzen.

...

Beoordeling door de Raad

1.

In de memorie van toelichting wijst de decreetgever erop dat het begrip ‘moeilijk te herstellen ernstig nadeel’ eveneens wordt gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State en dat vermeld begrip, voor wat de mogelijkheid tot schorsing in procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, in diezelfde zin mag worden begrepen (*Parl. St. VI. Parl.*, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 222, nr. 627). Opdat de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing door de Raad zou kunnen bevolen worden, moet de verzoekende partij doen blijken van een ernstig nadeel dat moeilijk te herstellen en bovendien persoonlijk is.

De verzoekende partij dient aan de hand van concrete en precieze gegevens aan te duiden waaruit enerzijds de ernst van het persoonlijke nadeel bestaat dat zij ondergaat of dreigt te ondergaan, wat inhoudt dat concrete en precieze aanduidingen moeten worden verschaft over de aard en de omvang van het nadeel dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de aangevochten beslissing kan berokkenen, en waaruit anderzijds het moeilijk te herstellen karakter van het nadeel blijkt.

Het moeilijk te herstellen ernstig nadeel, zoals vervat in artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO, kan dan ook niet, minstens niet zonder meer, gelijkgeschakeld worden met de in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO bedoelde “rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen” die de verzoekende partij kan ondervinden ingevolge een vergunningsbeslissing en die de verzoekende partij desgevallend het rechtens vereiste belang bij de procedure verschaft. Bij de beoordeling van de ernst en het moeilijk te herstellen karakter van de ingeroepen nadelen kan de Raad bovendien alleen rekening houden met wat in dat verband in het verzoekschrift werd aangevoerd en met de bij dat verzoekschrift gevoegde stukken.

2.

De raadsman van de tussenkomende partij deelt in haar verzoek tot tussenkomst en tijdens de openbare zitting van 28 mei 2013 mee dat zij op dit ogenblik nog niet over een definitieve milieuvergunning beschikt en dat er nog een administratief beroep hangende is bij de bevoegde minister tegen de door de deputatie van de provincie Limburg geweigerde milieuvergunning van 3 januari 2013.

Artikel 4.5.1, §2 VCRO bepaalt dat een stedenbouwkundige vergunning voor een inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is, van rechtswege geschorst wordt zolang de milieuvergunning die voor deze inrichting nodig is, niet definitief werd verleend overeenkomstig artikel 5, §1 van het Milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985.

De Raad kan alleen maar vaststellen dat, met het oog op de wederkerige koppeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning, de op 26 november 2012 aan de tussenkomende partij verleende stedenbouwkundige vergunning tijdelijk van rechtswege geschorst is, zodat de Raad niet opnieuw de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing kan schorsen.

3.

Een uitspraak over de vordering tot vernietiging kan, gelet op de concrete omstandigheden van het dossier, naar het oordeel van de Raad volstaan om de belangen van de verzoekende partij te

vrijwaren. Dit laatste vanzelfsprekend in zoverre de Raad ten gronde kan vaststellen dat hiertoe in het licht van artikel 4.8.2, tweede lid VCRO aanleiding bestaat.

Aangezien niet is voldaan aan de voorwaarde van artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO dat de schorsing enkel kan worden bevolen als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing de verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, verwerpt de Raad de voorliggende vordering tot schorsing.

B. Ernstige middelen

De in het vorige onderdeel gedane vaststellingen maken dat een onderzoek naar de ernst van de middelen niet aan de orde is.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De Raad verwerpt de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.
2. De zaak wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging verwezen naar de eerste kamer, voorgezeten door de heer Eddy STORMS.

Het oorspronkelijke rolnummer wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging gewijzigd in het rolnummer 1213/0305/SA/1/0295.

3. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over de vordering tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 4 juni 2013, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, derde kamer, samengesteld uit:

Filip VAN ACKER,	voorzitter van de derde kamer,
	met bijstand van
Katrien VISSERS,	toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Katrien VISSERS

Filip VAN ACKER